

Provincie Noord-Brabant

Richtlijnen voor milieueffectrapport

Vestiging twee varkenshouderijen met mestverwerkingsinstallatie

Van der Sande Projectontwikkeling BV

Bladelsedijk/De Hoef te Hulsel

2042-22

Richtlijnen voor milieueffectrapport

Vestiging twee varkenshouderijen met mestverwerkingsinstallatie

Van der Sande Projectontwikkeling BV

Bladelsedijk/De Hoef te Hulsel

2042-22

Auteur

Ing. J.T.M Ditters

Datum

Maart 2008

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	DOEL, ACHTERGRONDEN, BELEIDSKADER EN BESLUITVORMING	5
2.1	DOEL.....	5
2.2	BELEID EN WET- EN REGELGEVING	5
2.3	TE NEMEN BESLUITEN.....	6
3	VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN	7
3.1	ALGEMEEN	7
3.2	VOORGENOMEN ACTIVITEITEN	7
3.3	ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	8
3.4	MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEVEN (MMA)	9
4	BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING, REFERENTIESITUATIE EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	10
4.1	BESTAANDE TOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN REFERENTIESITUATIE	10
4.2	GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	10
	ALGEMEEN	11
	TOETSING AAN IPPC- RICHTLIJN	11
	AMMONIAKEMISSIONS EN -DEPOSITIES.....	11
	GEURHINDER.....	12
	FIJN STOF EN STIKSTOFDIOXIDE (NO _x)	12
	VERKEER EN GELUID	13
	KLIMAAT EN ENERGIE	14
	VEILIGHEID, CALAMITEITEN /ABNORMALE BEDRIJFSOMSTANDIGHEDEN.....	14
	VEEZIJKTEN	15
	BODEM EN WATER	15
	NATUUR	15
	GEBIEDSBESCHERMING	15
	SOORTENBESCHERMING	16
	LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE.....	16
5	VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	17
	ONDERLINGE VERGELIJKING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT, DE ALTERNATIEVEN EN HET MMA	17
6	LEEMTEN IN MILIEU-INFORMATIE	18
7	EVALUATIEPROGRAMMA	19
8	VORM EN PRESENTATIE	20
9	SAMENVATTING VAN HET MER	21
	BIJLAGE 1 LIJST VAN INGEKOMEN REACTIES.....	22
	BIJLAGE 2 ADVIES VOOR DE RICHTLIJNEN VAN DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU EFFECTRAPPORTAGE	23

---

1 Inleiding

Het doel van deze richtlijnen is om aan te geven welke informatie het milieu-effectrapport (MER) moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Van der Sande Projectontwikkeling BV heeft het voornemen om haar bestaande bedrijf aan de Bladelsedijk 8 te Hulsel geheel nieuw op te zetten en gelijktijdig uit te breiden. Beoogd wordt de bestaande bedrijfsgebouwen te slopen en nieuwe stallen te bouwen voor de volgende veebezetting: 300 kraamzeugen, 960 guste en dragende zeugen, 300 opfokzeugen, 6 dekberen, 4800 gespeende biggen en 11.000 vleesvarkens. Tevens zal sprake zijn van het opslaan van droge en natte (voeder)producten en het be- en verwerken van vochtrijke veevoeders (brijvoer). Voorts is de plaatsing van een mestvergistings-installatie, de plaatsing van een warmte-kracht installatie (WKK) en de inrichting van een bassin voor de opvang van hemelwater voorzien. Gelijktijdig bestaat het voornemen voor het oprichten van een geheel nieuwe varkenshouderij op een aangrenzend perceel aan De Hoef (ong.) te Hulsel. Beoogd wordt de mest daarvan te gaan verwerken in de mestvergistingsinstallatie van het eerder genoemde bedrijf. Voor deze varkenshouderij wordt een veebezetting voorzien van 280 kraamzeugen, 900 guste en dragende zeugen, 280 opfokzeugen, 5 dekberen, 4500 gespeende biggen en 10.000 vleesvarkens. De locaties zijn gelegen in de gemeente Reusel-De Mierden, grenzend aan de gemeente Bladel.

Voor het in werking brengen van de voorgenomen activiteiten zijn vergunningen op grond van de Wet milieubeheer (Wm) nodig. Op grond van categorie C.14 van het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) zijn deze activiteiten m.e.r.-plichtig. Ten behoeve van de besluitvorming op de te zijner tijd in te dienen Wm-vergunningaanvragen dient daarom een m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant is bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer.

Mogelijk zijn ook vergunningen krachtens de Natuurbeschermingswet vereist. Ook hiervoor is het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag.

De m.e.r.-procedure is van start gegaan met de ontvangst op 7 december 2007 van de door Van der Sande Projectontwikkeling BV opgestelde startnotitie voor het MER.

Bij brief van 7 januari 2008 hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage verzocht ons te adviseren over de te geven richtlijnen voor het MER.

De startnotitie is op 11 januari 2008 gepubliceerd in de regionale edities van het Brabants Dagblad, het Eindhovens Dagblad en De Gazet van Antwerpen. Gedurende zes weken is een ieder in de gelegenheid gesteld om te reageren op de ter inzage liggende startnotitie.

Per brief van 7 maart 2008 hebben wij aan de Commissie de ingekomen adviezen (zie bijlage 1) toegezonden. Op 12 maart 2008 hebben wij het advies van de Commissie ontvangen.

Het advies van de Commissie heeft als basis gediend voor de nu voorliggende richtlijnen.

Bij de richtlijnen hebben wij rekening gehouden met de inhoud van de startnotitie. Dit in die zin dat deze richtlijnen in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Onderwerpen die al goed in de startnotitie zijn behandeld komen in deze richtlijnen niet verder expliciet meer aan bod. Volstaan wordt met verwijzing naar de startnotitie.

---

2 Doel, achtergronden, beleidskader en besluitvorming

2.1 Doel

- 2.1.1 De aanleiding en motivering van het voornemen is in de hoofdstukken 1, 2 en 6 van de startnotitie beschreven. Dit kan worden overgenomen in het MER. Daarbij dient nader te worden ingegaan op de locatiekeuze in relatie tot het Landbouwontwikkelingsgebied tussen Hulsel en Bladel.

2.2 Beleid en wet- en regelgeving

- 2.2.1 In de hoofdstukken 3 en 4 van de startnotitie wordt informatie gegeven over het bestaande wettelijke en beleidskader. In het MER moeten deze kaders verder worden uitgewerkt voorzover het de randvoorwaarden betreft die beleid en wet- en regelgeving stellen aan de voornemens.
- 2.2.2 In het MER dient ter aanvulling op de startnotitie ook de volgende wet- en regelgeving te worden behandeld:
- het Inrichtingen- en vergunningenbesluit (Ivb);
  - de Kaderrichtlijn Water in verband met bescherming van aquatische ecosystemen, duurzaam watergebruik en verbeteren waterkwaliteit;
  - de Meststoffenwet in verband met het Uitvoeringsbesluit betreffende de opslagcapaciteit voor mest;
  - de Gemeentelijke gebiedsvisie;
  - de Gemeentelijke geurverordening indien vastgesteld¹;
  - de Bouwtechnische Richtlijnen mestbassins. (BRM);
  - de Circulaire emissiebeleid voor energiewinning uit biomassa en afval.
- Deze dienen eveneens als richtlijn.
- 2.2.3 In het MER dient in het bijzonder, ook gelet op het feit dat momenteel nog niet duidelijk is op welk moment de vergunningaanvragen zullen worden ingediend, uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:
- de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en de voorziene veranderingen in de bij de Wav behorende regelingen zoals de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot ammoniakemissie huisvesting veehouderij ('Besluit huisvesting');
  - De relatie met de IPPC:
    - de BREF voor intensieve veehouderijen
    - de 'IPPC-omgevingstoets';
    - de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoets ammoniak en veehouderij";
    - de overige op de voornemens van toepassing zijnde documenten uit de Regeling aanwijzing BBT-documenten.

---

¹ Wij merken op dat toetsing van de voorgenomen activiteiten niet plaats kan vinden alvorens de gemeenteraad de geurverordening heeft vastgesteld

² Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

- 2.2.4 Geef in het MER naast het in richtlijn 2.2.3 bedoelde overzicht ook de consequenties aan voor de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

2.3 Te nemen besluiten

- 2.3.1 In het MER dient te worden aangegeven

- ten behoeve van welke besluiten het wordt opgesteld;
- of, teneinde tot de daadwerkelijke oprichting en exploitatie van de voornemens over te kunnen gaan, mogelijk een vergunning(en) op grond van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is vanwege effecten op de Natura-2000 gebieden De Grootte Beerze en de Neterselse Heide (zie richtlijn 4.2.12.1);
- of, teneinde tot de daadwerkelijke oprichting en exploitatie van de voornemens over te kunnen gaan, mogelijk een ontheffing(en) noodzakelijk op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet is (zie richtlijn 4.2.12.2);

Voorts dient het MER in te gaan op de ruimtelijke inpassing van het voornemen door de gemeente Reusel-De Mierden.

Afhankelijk van de daartoe door de gemeente Reusel-De Mierden nodig geachte procedure in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is, op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zoals dat geldt sinds 28 september 2006, mogelijk sprake van plan-m.e.r.-plicht. Initiatiefnemer wordt daarom geadviseerd om, in samenspraak met het bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer, in overleg te treden met de gemeente Reusel-De Mierden om na te gaan of een plan-m.e.r is vereist en zo ja over de wijze waarop dit dan zo mogelijk tezamen met het in het kader van voorliggende Richtlijnen aan de orde zijnde besluit-m.e.r. kan worden uitgevoerd. Dit aangezien de inhoudelijke vereisten vrijwel gelijk zijn.

In het MER dient te worden ingegaan op de keuze om het besluit-m.e.r. al dan niet te combineren met het plan-m.e.r.

---

3 Voorgenomen activiteiten en alternatieven

3.1 Algemeen

In hoofdstuk 6 van de startnotitie is, ter verdere uitwerking van de hoofdstukken 1 en 2 van de startnotitie, ingegaan op het voornemen middels een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

In aansluiting daarop zijn onderstaand een aantal nadere richtlijnen opgenomen die naar ons oordeel, gelet op het advies van de Commissie en de op de startnotitie ingekomen reacties, in het MER moeten worden beschreven aangezien er gevolgen zijn voor het milieu.

In het MER dient een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied te worden opgenomen, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen moeten zijn (zie ook hoofdstuk 8 van deze richtlijnen).

In het MER dient de planning voor de beoogde realisatie van het voornemen te worden vermeld. Indien sprake is van een beoogde fasering dient dit te worden aangegeven met de bijbehorende planning. Indien de fasering milieueffecten heeft dan dienen die in het MER te worden uitgewerkt.

Zowel de voorgenomen activiteiten als alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Hierbij dienen alle BBT-maatregelen uit de van toepassing zijnde BBT-documenten conform de Regeling aanwijzing BBT-documenten te worden beschouwd. In het MER dient, bijvoorbeeld als onderdeel van het mma, een beschouwing te worden opgenomen van de BBT, maar het MER kan hier niet toe worden beperkt³.

In het MER dienen elk van de beide in de startnotitie aangeduide voornemens eenduidig te worden beschreven. Waar er onderlinge verbanden zijn dient dit te worden aangegeven

3.2 Voorgenomen activiteiten

3.2.1 Onderbouw in het MER de voorgenomen oprichting en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

3.2.2 In het MER dient een eenduidige beschrijving van de voorgenomen activiteiten te worden opgenomen. Daarbij dienen in ieder geval de navolgende onderdelen te worden beschreven:

De stallen voor beide voornemens

- het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- per diercategorie de uitvoering van de inrichting inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen, rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en rekening houdend met het gekozen voersysteem;

---

³ Betrek bij deze beschouwing de beleidslijn betreffende de toepassing van IPPC-Richtlijn (Tkst 2006-2007, 22343, nr. 142).

- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten. Ga in op de plaatsing en dimensionering van het luchtafzuigstelsel. Waar sprake is van de toepassing van (chemische) luchtwassers dient te worden ingegaan op de dimensionering van het luchtwassersysteem, dit dan in relatie tot de voorgenomen omvang van het (betreffende deel van de) beoogde inrichting;
- de voor- en nadelen van de toe te passen luchtbehandelingssystemen voor het milieu;
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee gerekend wordt voor de emissiepunten van de stallen. Geef aan hoe deze snelheden gerealiseerd zullen worden.
- de opslag van zuur ten behoeve van chemische luchtwassers en de wijze van de opslag en verwerking van het spuiwater alsmede de te verwerken hoeveelheid spuiwater;
- de wijze van voederen van de dieren (droogvoer of brij) en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- de aard en de hoeveelheid bijproducten ten behoeve van de voerproductie die maximaal binnen de inrichting zullen worden opgeslagen, de wijze van aanvoer, lossen en opslag, alsmede de jaarlijkse doorzet van deze producten;

De mestbe- en verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

- de locatie en de omvang van de installatie;
- het type mestvergistinginstallatie en het daarin toe te passen vergistingsproces met de bewerkingsstappen. In ieder geval dient te worden ingegaan op:
  - de capaciteit en de technische uitvoering van de (onderdelen van de) installatie;
  - de wijze van opslag en de opslagcapaciteit van de grondstoffen voor de mestvergisting;
  - de hoeveelheden te verwerken mest, hun herkomst, de wijze van opslag met de bijbehorende opslagcapaciteit en de jaarlijkse doorzet;
  - de aard en hoeveelheid van de toe te voegen (co-)producten, de herkomst daarvan, de wijze van opslag met de bijbehorende opslagcapaciteit en de jaarlijkse doorzet en de eventueel noodzakelijke voorbewerking;
  - de hoeveelheden restproducten van de verwerkt mest (mogelijk digestaat) en hun bestemming;
  - de vraag of het digestaat nog een bewerking ondergaat en zo ja welke en hoe en waar die dan plaats zal vinden.

3.2.3 Presenteer in het MER een duidelijke tekening van de stallen, de inrichting en alle installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de stalplattegronden moeten de te implementeren codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) worden aangegeven.

3.2.4 Het MER moet expliciet maken welke maatregelen zullen worden getroffen om de milieueffecten te minimaliseren. Extra aandacht hierbij dient te worden gegeven aan het voornemen op de locatie aan de Hulseldijk omdat dit een nieuwvestiging betreft. Daarom is het van groot belang om in de beschrijving van de voorgenomen activiteit expliciet te maken welke maatregelen worden voorzien om de milieueffecten te minimaliseren.

3.3 Alternatieven en varianten

In de startnotitie zijn per voornemen 3 alternatieven benoemd. Mogelijk ontstaan er tijdens het opstellen van het MER nog meerdere alternatieven. In het MER dient per alternatief te worden aangegeven welke overwegingen (te denken valt aan overwegingen omtrent milieu, bedrijfsvoering, technische realiseerbaarheid) aan de keuze ten grondslag liggen, ook als bij de keuze uiteindelijk zou worden afgeweken van de in de startnotitie beschreven alternatieven. Voor de onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van alle alternatieven onderling en in relatie tot de voorgenomen activiteit volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

In het MER dient per voornemen het meest milieuvriendelijke alternatief te worden uitgewerkt. Het mma moet uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Dit ongeacht de erkenning van deze inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het mma realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Bij de ontwikkeling van het mma dient in ieder geval aandacht te worden besteed aan maximale reductie van de uitstoot van ammoniak, geur en (fijn) stof, dit door het toepassen van:

- een combinatie luchtwasser waarmee ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kan worden verwijderd;
- zodanige plaatsing van emissiepunten, zowel in het verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is;
- een emissiearm huisvestingssysteem in combinatie met luchtwassers;
- voor voornemen 1: mestbe- en -verwerking in combinatie met warmteterugwinning en energiewinning.

In de uitwerking van de mma's dient ook het aspect dierenwelzijn te worden betrokken.

In de referentiesituatie is sprake van een overbelasting van ammoniak op de voor verzuring gevoelige natuur. Betrek bij de keuze van de mma's hoe kan worden bijgedragen aan de vermindering van deze overbelaste situatie.

In het MER dient het mma per voornemen duidelijk te worden omschreven. De keuzes die hebben geleid tot de mma's dienen in het MER te worden onderbouwd.

---

4 Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling, referentiesituatie en gevolgen voor het milieu

4.1 Bestaande toestand, autonome ontwikkeling en referentiesituatie

Voor de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkelingen kan worden aangesloten bij hetgeen daarover in hoofdstuk 5 van de startnotitie is aangegeven. Door beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkelingen kan een referentie voor de te verwachten milieueffecten van de toekomstige situatie worden weergegeven.

Onder de autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van al genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en de omgeving daarvan, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen (zie ook hoofdstuk 8 van deze richtlijnen).

Zoals in de hoofdstuk 5 van de startnotitie is aangegeven, vigeert er voor de locatie aan de Bladelseweg 8 een milieuvergunning. Het huidige gebruik op de locatie, zijnde de vergunde situatie zoals vastgelegd in de milieuvergunning van 14 maart 2000, kan voor het op die locatie beoogde voornemen als referentiesituatie dienen.

Het op de locatie aan de Hulselsedijk beoogde voornemen betreft een nieuwvestiging. Voor dit voornemen is het huidige gebruikt, zijnde bouwland, de referentiesituatie.

In de referentiesituatie moeten de bekende autonome ontwikkelingen worden meegenomen. Beschrijf daarbij of vergunde rechten vigerend zijn.

4.2 Gevolgen voor het milieu

In het MER dienen alle te verwachten milieu-effecten (zowel individueel als cumulatief naar de omgeving) van de beide voornemens en hun diverse alternatieven en mma's per initiatief te worden beschreven. Daarnaast dienen de cumulatieve milieu-effecten die worden verwacht ten gevolge van beide initiatieven tezamen te worden beschreven. Onderstaande richtlijnen dienen vanuit dit gegeven te worden beschouwd. Aldus wordt inzichtelijk welke effecten aan ieder op zich staand individueel initiatief is toe te schrijven en welke de cumulatieve effecten van het totale voornemen zijn.

Algemeen

4.2.1 Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen ten behoeve van het MER de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- de ernst van de gevolgen voor het milieu dienen te worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende maatregelen⁴;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciete aandacht moet worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur⁵;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

De effecten vanwege ammoniak, geur, fijn stof, geluid en (afval)water dienen kwantitatief te worden aangegeven. Voor de overige effecten kan worden volstaan met een kwalitatieve beschrijving.

Toetsing aan IPPC-richtlijn

4.2.2 In diverse hoofdstukken van de startnotitie wordt gerefereerd aan de IPPC-richtlijn. In het MER dient de in het kader van de IPPC-richtlijn verplichte omgevingstoets (voor onder andere geur, ammoniak, stof en geluid) te worden gecombineerd met de onderzoeken die in het kader van dit MER moeten worden uitgevoerd.

Tevens dient van zowel de voorgenomen activiteiten als van de in het MER uit te werken alternatieven te worden gemotiveerd of de beoogde stalsyste(e)m(en) (dus inclusief luchtwassysteem) voldoen aan de van toepassing zijnde BREF's.

Ammoniakemissies en -deposities

4.2.3 In het MER moet worden aangegeven:

- de ligging van alle voor verzuring gevoelige gebieden (het betreft hier de Natura 2000- en EHS-gebieden, de (zeer) kwetsbare Wet ammoniak en veehouderij (Wav)-gebieden en als ook, dit vanwege de vereiste IPPC-omgevingstoets, de verzuringsgevoelige gebieden die geen bescherming in het kader van de Wav genieten);
- wat de minimale afstand daarvan tot de emissiepunten zijn;
- wat de status van de gebieden is;
- of er sprake is van nadelige gevolgen op het gebied ten gevolge van het voornemen.

Geef deze gebieden op duidelijk kaartmateriaal aan met daarbij de afstand tot de (emissiepunten van) de bedrijfslocatie.

Beschrijf in het MER (zie ook Richtlijn 4.2.12.1):

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de gegevens van de provincie Noord-Brabant en die van het RIVM;
- de autonome ontwikkeling van de ammoniakemissie en toekomstige ammoniakemissie van elk van de bedrijven bij de verschillende alternatieven;
- de instandhoudingdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de Natura 2000-gebieden alsmede de beoogde natuurdoeltypen en kritische depositiewaarden van de overige natuurgebieden.
- de veroorzaakte ammoniakdepositie op de verzuringsgevoelige gebieden bij uitvoering van zowel de voorgenomen activiteiten als van de verschillende alternatieven. Maak hierbij gebruik van het verspreidingsmodel welke specifiek is ontwikkeld voor de emissie van ammoniak: AAgro-stacks.

---

⁴ Bij mitigeren kan gedacht worden als het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemissie door inpassing laden en lossen.

⁵ Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van ammoniak.

Geurhinder

De stallen voor beide voornemens

4.2.4

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting (inclusief de brijvoerininstallatie) op de gevoelige objecten in odour units, dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode (V-stacks vergunningen);
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden met daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die kunnen optreden;
- de gevolgen van de keuze voor de hoeveelheid en soort voer (zoals natte of droge bij- en co-producten) voor de geuremissie en geurhinder;
- toets de resultaten op basis van artikel 3 van de Wgv. Indien de gemeente Reusel-De Mierden bij verordening volgens artikel 6 van de Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader.

Indien er bij de uit te werken alternatieven sprake is van een andere situering van emissiepunten dan dienen de effecten daarvan in het MER inzichtelijk te worden gemaakt

De mestbe- en verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

Beschrijf in het MER:

- de geuremissies en de gevolgen van de mestbe- en verwerkingsinstallatie (bijvoorbeeld vanwege de opslag van mest en co-producten, het hygiëniseren van de mest en/of het digestaat, de kwaliteit van het vergistingsproces). Maak bij het bepalen van de geurcontouren gebruik van het Nieuw Nationaal Model (NNM);
- toets de resultaten aan de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR);

Geef in het MER ook inzicht in het effect van de opeenstapeling veroorzaakt door de inrichting van de stallen van voornemen 1 en de mestbe- en verwerking tezamen.

Omgevingstoets

Gezien de omvang van de initiatieven en de omliggende woningen dient in het kader van het MER een omgevingstoets (waarin zowel de geuremissie vanuit de stallen als de mestbe- en verwerkingsinstallatie dient te worden betrokken) te worden uitgevoerd (methode V-stacks gebied).

Betrek daartoe bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder⁶ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven en die veehouderij-initiatieven waarvan omvang en locatie (bij benadering) bekend is.

Fijn stof en stikstofdioxide (NO_x)

4.2.5

In het MER moeten de voor het milieu te verwachten luchtkwaliteitseffecten (rekening houdend met de cumulatie vanwege de alle onderdelen van de voorgenomen activiteiten) worden beschreven.

In het MER moet aannemelijk worden gemaakt dat elk van de voornemens realiseerbaar is binnen de eisen van Titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

Daarbij dient aandacht te worden besteed aan de in de startnotitie aangegeven uitgangspunten aangaande emissiereducties van fijn stof bij toepassing van luchtwassers. Motiveer in het MER de gedane aannemens en ga daarbij in op de resultaten van metingen aan luchtwassystemen.

⁶ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, werkt met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

De stallen voor beide voornemens

4.2.6

Beschrijf in het MER:

- de achtergrondconcentratie van fijn stof en NO_x in de directe omgeving van het bedrijf⁷;
- de grootte en verandering van de fijn stof- en NO_x-emissies, dit inclusief de bijdrage van de verkeersbewegingen die rechtstreeks aan elk van de inrichtingen zijn toe te rekenen;
- de bijdrage van de fijn stofemissies aan de PM₁₀-concentraties in de lucht in de omgeving, beginnende op de grens van elk van de inrichtingen;
- de bijdrage van de NO_x-emissies aan de NO_x-concentraties in de lucht in de omgeving⁸, beginnende op de grens van elk van de inrichtingen;
- de maatregelen om de fijn stof- en NO_x-emissies te reduceren, zodat voldaan zal worden aan de eisen zoals gesteld in Titel 5.2. van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen)⁹.

Indien vanuit de hierboven bedoelde beschrijving met zekerheid kan worden vastgesteld dat er geen overschrijding van de normen uit de Wet milieubeheer op zal treden, is hiermee voldoende informatie voor het MER geleverd. Aanbevolen wordt echter om in deze situatie in het MER toch een modelberekening op te nemen.

Indien er twijfel mogelijk is over de vraag of de normen worden overschreden, is in ieder geval een modelberekening nodig voor de toetsing aan de Wet milieubeheer. Daartoe dient dan in het MER voor zowel de voorgenomen activiteiten en de alternatieven ten behoeve van de modellering te worden beschreven:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen

De berekeningen moeten worden uitgevoerd conform de Ministeriële regeling Beoordeling luchtkwaliteit 2007 van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

De mestbe- en verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

Geef in het MER voor de mestbe- en verwerkingsinstallatie de uitstoot vanwege deze installatie aan. Ga daarbij in op de stoffen zoals genoemd in de Nederlandse emissierichtlijnen (NeR), de Richtlijn mestverwerkingsinstallaties, de Handreiking co-vergisting van mest en Titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

Verkeer en geluid

4.2.7

Beschrijf in het MER het aantal, frequentie, tijdstippen en de aard van de transporten die worden verwacht. Maak daarin onderscheid in de reguliere bedrijfsvoering, maar benoem ook de transportbewegingen tijdens piekmomenten door bijvoorbeeld laden en lossen van varkens en veevoer en mest en van seizoensdrukte.

⁷ Maak hierbij geen gebruik van gegevens van wel of niet nabijgelegen meetstations, maar van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

⁸ Hiertoe kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de laatste versie van het rekenmodel CAR II

⁹ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof (PM₁₀) met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

Beschrijf in het MER de hinder en de bereikbaarheid als gevolg van de hierboven genoemde transportbewegingen. Geef hierbij aan hoe de ontsluiting van de inrichting plaats zal vinden en welke ontwikkeling(en) hierin verwacht worden.

In het MER dienen de geluidseffecten in beeld te worden gebracht, waarbij dient te worden aangegeven in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga bij de beschrijving minimaal in op:

- de geluidsemissies voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor:
  - een representatieve bedrijfssituatie inclusief het verpompen van mest en het transport van de co-producten naar de vergister en het digestaat van de vergister en de geluidsproductie van de voerinstallaties en de geluidsproductie van de voerinstallaties;
  - een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
  - incidentele bedrijfssituaties (zoals storingen) en geef daarvan aan hoe vaak deze zich voor kunnen doen;
- de geluidsemissie vanwege overige installaties;
- de aan de inrichtingen toe te rekenen transportbewegingen (en houdt daarbij rekening met effecten daarvan, bijvoorbeeld remmend en optrekkend vrachtverkeer).

Geef in het MER aan in welke mate de geluidsemissies van de inrichtingen en het aan de inrichting verbonden verkeer hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen.

Klimaat en Energie

- 4.2.8 Geef in het MER de energiehuishouding voor de voorgenomen activiteiten, de alternatieven en het mma in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier.

Beschrijf in het MER de ambitie op het gebied van energiebesparing. Benoem de te nemen energiebesparende maatregelen en geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

Geef in het MER aan welke energiebesparing wordt verwacht vanwege het gebruik van de mestbe- en -verwerkingsinstallatie en waarvoor deze vrijkomende energie benut wordt. Presenteer daarbij een massa/energiebalans.

Overweeg om in het MER aan te geven in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Motiveer in het MER de daartoe gemaakte afweging. Betrek bij een beschouwing naast de bovenbedoelde energiebesparende maatregelen in ieder geval CO₂-neutraal bouwen en de wijze en duur van de mestopslag, aangezien deze veel uitstoot van CO₂ en CH₄ kunnen veroorzaken. Besteed ook aandacht aan de bouwwijze en het materiaalgebruik.

Veiligheid, calamiteiten/abnormale bedrijfsomstandigheden

- 4.2.9 Beschrijf in het MER de (externe) veiligheid aangaande de opslag en verwerking van zuur. Beschouw de speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de chemische of combinatieluchtwassers.

Geef in het MER zo goed mogelijk de kans op en de aard van calamiteiten en storingen aan die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf voorts de te nemen maatregelen om de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.

Beschouw in het MER tevens de risico's gerelateerd aan de mestbe- en verwerking en de daaruit voortvloeiende gasopslag. Geef aan welke veiligheidsmaatregelen getroffen zullen worden om explosiegevaar te voorkomen. Betrek daarbij de daartoe in stand te houden veiligheidsafstanden en de fakkel (inclusief de daartoe vereiste zonering).

Veeziekten

- 4.2.10 Geef in het MER aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van vee(wet)ziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen de bedrijven dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook in relatie tot de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

Bodem en water

- 4.2.11 In het MER dienen de effecten van het voornemen op het watersysteem via een watertoets in beeld te worden gebracht. Daarbij dient aandacht te worden besteed aan:
- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
  - de waterhuishouding van het hele plangebied (hemelwatersysteem);
  - de maatregelen om te waarborgen dat de waterstromen die in het milieu/water terecht komen schoon blijven;
  - de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorziening(en) en bufferbassin(s)¹⁰;
  - de bronnering tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties met betrekking tot de waterhuishouding in beeld.

Geef in het MER aan hoe en hoeveel water via een eigen bron ten behoeve van de bedrijfsvoering wordt gewonnen en wat dit betekent voor (de wijze en diepte van) wateronttrekking.

Behandel in het MER het reinigings-, spoel- en regenwater worden afgevoerd.

In het MER dienen de bodembedreigende activiteiten te worden beschreven in combinatie met maatregelen die de kans op verontreiniging minimaliseren.

Natuur

- 4.2.12 In richtlijnen 4.2.3 wordt reeds naar informatie gevraagd met betrekking tot natuur. Deze informatie dient ook gebruikt te worden bij onderstaande in het MER te maken afwegingen.

Gebiedsbescherming

- 4.2.12.1 Beschrijf in het MER de mogelijke invloed (externe werking) van elk van voornemens op de beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000 (zoals de Grootte Beerze en de Neterselse Heide) en EHS-gebieden.

Beschrijf in het MER of er invloeden zijn op een kwetsbaar gebied ook al zijn de bedrijven daarin niet gelegen of zijn ze er niet direct naast gelegen (externe werking op nabijgelegen gebieden) en benoem de status van die gebieden.

Maak onderscheid tussen de diverse in de omgeving liggende gebieden en relateer dit aan de status en de instandhouding- dan wel ontwikkelingsdoelstellingen van ieder van die gebieden.

Beschrijf eveneens in het MER de cumulatieve effecten vanwege beide voornemens op voornoemde gebieden. Betrek in de beschouwing de in het MER uit te werken alternatieven

Geef in het MER aan of op basis van objectieve gegevens niet uit te sluiten is dat vanwege één of beide voornemens significante gevolgen op Natura 2000-gebieden mogelijk zijn en dat dus ook een passende beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet.

¹⁰ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden gefiltreerd in de bodem te bewerkstelligen.

Soortenbescherming

- 4.2.12.2 Ga in het MER na of het voornemen zal leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. In het MER kan daartoe worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Daarbij dient ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen.

Geef in het MER aan of voor één of beide voornemens een ontheffing van de Minister van LNV is vereist op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Om te bepalen of een dergelijke ontheffing nodig is dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Gebruik hiervoor dan actuele gegevens.

Presenteer de inventarisatie in een bijlage bij het MER.

Landschap en cultuurhistorie

- 4.2.13 Neem in het MER, als basis voor de effectbeschrijving van de voorgenomen activiteiten, de alternatieven en de mma's, een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen (bijvoorbeeld oude boerderijen, karakteristieke houtwallen).

Beschrijf in het MER, indien een meerdere van vorenbedoelde waarden aanwezig zijn, hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe elk van bedrijven optimaal landschappelijk kan worden ingepast. Neem daartoe in het MER een visualisatie, inclusief landschapsplan, van de toekomstige inrichtingen op.

---

5 Vergelijking van alternatieven

Onderlinge vergelijking van de voorgenomen activiteit, de alternatieven en het mma

De milieueffecten van de voorgenomen activiteiten, de alternatieven en de het mma's moeten onderling én met de referentie worden vergeleken.

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

De vergelijking en de beoordeling van de voorgenomen activiteiten en de alternatieven dient in het MER helder en in één visueel toegankelijk overzicht te worden gepresenteerd.

Geef in het MER inzicht in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

De uitgangspunten voor de in het MER te hanteren referentiesituatie zijn neergelegd in de richtlijn 4.1.

Op basis van de conclusies van het MER dienen de voorkeursvarianten te worden vastgesteld die zal worden opgenomen in de aanvragen voor de Wm-vergunningen.

Geef in het MER aan in hoeverre daartoe op basis van het MER nog extra maatregelen zijn afgeleid ten opzichte van die welke in de startnotitie voor de voorgenomen activiteiten al zijn aangegeven.

---

6 Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- a. welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- b. in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- c. hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- d. de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

---

7 Evaluatieprogramma

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant moeten bij hun besluit op de aanvragen om de Wm-vergunningen aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. In het MER dient voor elk van de voorgenomen inrichtingen al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek te worden gegeven, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Hiertoe kan natuurlijk gebruik worden gemaakt van de in het kader van de Wm-vergunningen verplichte monitoringsprogramma's.

---

8 Vorm en presentatie

Het MER dient helder en gestructureerd van opzet te zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden en in te herleiden naar elk van de op te richten inrichtingen. Daarmee wordt de vergelijking als bedoelde in hoofdstuk 5 van deze richtlijnen vergemakkelijkt.

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en onderbouwend kaartmateriaal. Voor het verkrijgen van een goede presentatie dient:

- a. het MER zo beknopt mogelijk te worden gehouden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen. Hierbij dient een duidelijke afstemming plaats te vinden tussen datgene wat al in de startnotitie staat en datgene wat in het MER komt te staan, waarbij het MER nog wel zelfstandig leesbaar moet blijven;
- b. gebruik te worden gemaakt van goede processchema's;
- c. een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER te worden opgenomen.

In het MER dient helder, recent en voldoende onderbouwd kaartmateriaal te worden gebruikt. Topografische namen dienen goed leesbaar te worden weergegeven. Het kaartmateriaal moet zijn voorzien van een duidelijke schaal en legenda.

Op de kaarten moeten onder andere de ligging van de bedrijven, de omliggende bebouwing cq. geur- en geluidgevoelige objecten en alle (al dan niet kwetsbare) ecologische cq. natuurgebieden goed worden aangegeven alsmede de afstand daarvan tot de (emissiepunten van) de nieuw op te richten inrichtingen.

---

9 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- a. de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- b. de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- c. de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- d. de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- e. belangrijke leemten in kennis.

Bijlage 1   Lijst van ingekomen reacties

1. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Reusel-De Mierden, ingekomen op 31 januari 2008
2. Gemeentebestuur van Arendonck (België), ingekomen op 1 februari 2008
3. Agentschap voor Natuur en Bos, Buitendienst Antwerpen (België), mail ingekomen op 18 februari 2008
4. Bestendige Deputatie van de Provincie Antwerpen (België), mail ingekomen op 22 februari 2008

2370 ARENDONK

Tel. (014) 40 90 60
Pr. 000-0009176-58
Fax (014) 67 88 58
Dexia 091-0000671-21

Provincie Noord-Brabant

Zaaknr.: 1355453

1 FEB 2008

Briefnr.: 1372545

d.: ECL afd.: bur. VAI

dinsdag 29 januari 2008

Provincie Noord Brabant
Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC s'Hertogenbosch

Uw bericht van

Uw kenmerk

Ons kenmerk
Wr. 6192

Contactpersoon
Wouters R.

Betreft : Hinderlijke inrichtingen

Geachte,

Het schepencollege heeft in zitting van 24/01/2008 kennis genomen van het openbaar onderzoek van een Mer - vergunningsplichtige activiteit van Van de Sande Projectontwikkeling BV gelegen Bladelseweg 8 en De Hoef ongenummerd, te Hulsel (Gem. Reusel-De Mierden).

Gelet op het feit dat de vestigingsplaats op ruime afstand van onze gemeentegrens ligt heeft het college geen opmerkingen in verband met dit dossier. Het lijkt ons trouwens logisch dat de Nederlandse milieuwetgeving dusdanig is opgesteld dat de hinder tot de dorpskernen van Hulsel en Bladel (veel dichterbij dan onze gemeentegrens) tot een minimum beperkt blijft.

Hopende U met deze informatie van dienst te zijn geweest, tekenen wij inmiddels met de meeste Hoogachting,

Namens het Gemeentebestuur;

De Secretaris,

Helsen A.

De Burgemeester

Buijs E.

Het college van Gedeputeerde Staten van
Noord-Brabant
Directie Ecologie
T.a.v. de heer W.A.J.M. Michels
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Afdeling : Ruimte en Bouwen
Behandeld door : mw. mr. D.M.C. van Veen
Bezoekadres : Kerkplein 3 te Reusel
Doorkiesnummer : 0497 650028
Faxnummer : 0497 650688
Onderwerp : Advies Startnotitie MER
Bladelsedijk 8 te Hulsel

Reusel, **30 JAN. 2008**
(verzenddatum)

Geachte heer Michels,

Per brief van 7 januari 2008 stuurt u ons de Startnotitie inzake het MER voor de vestiging van twee varkenshouderijen aan de Bladelsedijk 8 en De Hoef ongenummerd te Hulsel. In deze brief stelt u ons in de gelegenheid om advies uit te brengen met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen waaraan het op te stellen MER zal moeten voldoen.

De Startnotitie geeft ons geen aanleiding tot het uitbrengen van een advies.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende van dienst te zijn geweest. Voor eventuele nadere informatie over deze aangelegenheid kunt u rechtstreeks contact opnemen met mevrouw D. van Veen, tel. 0497 – 650028.

Met vriendelijke groeten,
namens burgemeester en wethouders van Reusel-De Mierden,
het hoofd van de afdeling Ruimte en Bouwen a.i.,

L.H. van Halder

Van: W.A.J.M. (Wilfried) Michels
Aan: Ditters, J.T.M. (Jan)
Datum: 18-02-2008 8:10
Onderwerp: Doorgest.: advies startnotitie MER Van de Sande BV

Jan,

zie onderstaand bericht.

Wilfried

>>> Op Vr, feb 15, 2008 om 3:12 is door "De Block, Mario "

<mario.deblock@lne.vlaanderen.be> geschreven:

> geachte heer Michels

>

> op voorgelegde startnotitie hebben we vanuit ANB Antwerpen geen opmerkingen.

>

> groeten

> Mario

>

>

>

> Mario De Block

> Provinciaal Coördinator Natuurinrichting/M.e.r./PDPO II

> Agentschap voor Natuur en Bos

> Buitendienst Antwerpen

> Lange Kievitstraat 111/113 bus 63 te 2018 Antwerpen

> Tel. 03-224 62 69 Fax 03-224 60 90

> E-mail: Mario.DeBlock@lne.vlaanderen.be

>> -----

>

>> Aandacht: ANB Antwerpen heeft een nieuw adres (hoger vermeld) en een nieuw

> algemeen telefoonnr en fax: T 03 224 62 62 - F 03 224 60 90

>

>

>

>

Van: W.A.J.M. (Wilfried) Michels
Aan: Ditters, J.T.M. (Jan)
Datum: 22-02-2008 14:19
Onderwerp: Doorgest.: reactie op startnotitie 2 varkenshouderijen te Hulsel

Jan,

zie onderstaande reactie.

Wilfried

>>> Op Vr, feb 22, 2008 om 1:49 is door "Hoebeeck, Annelies "
<annelies.hoebeeck@lne.vlaanderen.be> geschreven:

> Geachte,

>

>

>

> In antwoord op uw schrijven dd. 7 januari 2008 lvm de startnotitie
> milieu-effectrapportage (ref. 1359332) kan ik u het volgende meedelen.

>

>

>

> Gezien de relatief aanzienlijke afstand tot de Belgische grens (ruim
> 5600 m) worden waarschijnlijk geen effecten verwacht op Belgisch
> grondgebied. Bijgevolg hebben we verder geen opmerkingen op de
> startnotitie. Graag zouden we wel op de hoogte gehouden worden van het
> vervolg van het MER-proces.

>

>

>

> Wel nog een vraagje ter info: uit de startnotitie volgt dat een
> procedure tot wijziging van het bestemmingsplan dient opgestart te
> worden. Er wordt gemeld dat het MER hierdoor als basis kan dienen voor
> de Strategische Milieubeoordeling die in het kader van
> bestemmingsplanprocedure moet worden uitgevoerd. Wat betekent dit
> concreet? Moet achter deze mer-procedure een nieuwe mer-procedure
> doorlopen worden voor de SMER?

>

>

>

> Mvg,

>

> Annelies Hoebeeck

>

>

>

>

>

>

> Annelies Hoebeeck
> Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

> Afdeling Milieu-, Natuur-, en Energiebeleid

> Dienst Mer

> Koning Albert II-laan 20 bus 8

> 1000 Brussel

> tel: 02/553 80 82

> fax: 02/553 80 75

> e-mail: annelies.hoebeeck@lne.vlaanderen.be

> <http://www.mervlaanderen.be> <<http://www.mervlaanderen.be/>>

>

>

**Bijlage 2   Advies voor de richtlijnen van de
Commissie voor de milieueffectrapportage**

Vestiging van twee varkens- houderijen met mestverwer- kingsinstallatie door Van der Sande Projectontwikkeling BV

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

12 maart 2008 / rapportnummer 2042-22

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Van De Sande Projectontwikkeling B.V. is voornemens haar bedrijf aan de Bladelsedijk 8 te Hulsel geheel nieuw op te zetten en uit te breiden met een mestbe- en -verwerkingsinstallatie. Tevens wordt aan de achterkant van het perceel, grenzend aan De Hoef ongenummerd, een nieuwe inrichting opgericht. Op het huidige bedrijf rust een milieuvergunning d.d. 14 maart 2000 voor het houden van 110 vleesstieren, 20.000 vleeskuikens en 800 vleesvarkens. In de nieuwe situatie:

- worden alle bestaande stallen gesloopt;
- worden aan de locatie gelegen aan de Bladelsedijk 8 zes nieuwe stallen gebouwd voor het houden van 300 kraamzeugen, 960 guste en dragende zeugen, 4.800 gespeende biggen, 6 dekberen, 300 opfokzeugen en 11.000 vleesvarkens;
- wordt een mestverwerkingsinstallatie aan de Bladelsedijk 8 opgericht;
- worden aan de locatie gelegen aan De Hoef ongenummerd acht nieuwe stallen gebouwd voor het houden van 280 kraamzeugen, 900 guste en dragende zeugen, 4.500 gespeende biggen, 5 dekberen, 280 opfokzeugen en 10.000 vleesvarkens.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant, een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvragen van deze vergunningen wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

In dit richtlijnenadvies geeft de Commissie aan welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet op onderstaande punten in gaat:

- De invloed van de voornemens op de ammoniakbelasting is van groot belang voor de kwetsbare natuur. Geef in het MER daarom de toekomstige ammoniakemissie en -depositie van de bedrijven en de gevolgen daarvan;
- Geef in het MER naast de individuele bijdrage van de bedrijven op de geurgevoelige objecten ook de bijdrage aan toekomstige geurhinder in de achtergrondbelasting van de omgeving aan;
- Beschrijf de fijn stofemissie en het effect ervan op de stofconcentratie in de directe omgeving van de initiatieven.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal zijn in ieder geval kwetsbare natuurgebieden en geurgevoelige objecten aangegeven. Geef ook helder de afstanden van de gebieden en objecten tot de bedrijven aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

2. LEESWIJZER

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie doet in hoofdstuk 3 aanbevelingen over de procedurele en beleidsmatige kaders voor dit project. In hoofdstuk 4 zet de Commissie uiteen welke alternatieven en varianten in het MER onderzocht moeten worden. Hoofdstuk 5 behandelt de milieueffecten.

3. ACHTERGRONDEN

3.1 Probleemstelling en doel

De aanleiding en motivatie voor de voornemens staan beschreven in hoofdstuk 6 van de Startnotitie. Dit kan worden overgenomen in het MER.

3.2 Wettelijk kader en beleidskader

De startnotitie geeft al enige informatie over het wettelijk kader en het beleidskader. Niet beschreven beleid en regelgeving, die wel behandeld moeten worden in het MER zijn:

- het Inrichtingen- en vergunningenbesluit (Ivb);
- de Kaderrichtlijn Water in verband met bescherming van aquatische ecosystemen, duurzaam watergebruik en verbeteren waterkwaliteit;
- de Meststoffenwet in verband met het Uitvoeringsbesluit betreffende de opslagcapaciteit voor mest;
- de Gemeentelijke gebiedsvisie;
- de Gemeentelijke geurverordening indien vastgesteld;
- de Bouwtechnische Richtlijnen mestbassins. (BRM);
- de Circulaire emissiebeleid voor energiewinning uit biomassa en afval.

In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader worden uitgewerkt voor de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan de voornemens.

Hierbij dient in het bijzonder - ook gelet op het feit dat niet duidelijk is op welk moment de vergunningaanvraag zal worden ingediend - uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en de voorziene veranderingen in de bij de Wav behorende regelingen zoals de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot ammoniakemissie huisvesting veehouderij ('Besluit huisvesting');
- de 'IPPC-omgevingstoets'¹. Ga ook in op de BREF² voor intensieve veehouderijen en de overige documenten uit de Regeling aanwijzing BBT-documenten;
- De 'Beleidslijn IPPC-omgevingstoets ammoniak en veehouderij'.

¹ Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is de afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

² Deze BREF (Best available technology reference document) is gebaseerd op de IPPC-richtlijn.

3.3 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Wm-vergunningen. Indien er sprake kan zijn van effecten op de Natura-2000 gebieden De Grootte Beerze en de Neterselse Heide zijn ook Natuurbeschermingswetvergunningen benodigd (zie paragraaf 5.5.6. van dit advies). Ten einde tot daadwerkelijke uitbreiding/oprichting en exploitatie over te gaan, is mogelijk een ontheffing noodzakelijk op grond van de Flora- en faunawet (zie paragraaf 5.5.6 van dit advies). In het MER dient te worden beschreven of dit het geval is.

3.4 Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.

Om de beoogde vestigingen van de twee inrichtingen en de vergistingsinstallatie te kunnen realiseren is vergroting van het bouwblok nodig. Het is nog onduidelijk welke procedure gevolgd zal worden.

Afhankelijk van de RO-procedure die de gemeente Reusel-De Mierden nodig acht is deze planwijziging mogelijk plan-m.e.r.-plichtig, op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zoals dat geldt sinds 28 september 2006. De Commissie adviseert initiatiefnemer om, in samenspraak met het bevoegd gezag, in overleg te treden met de gemeente Reusel – De Mierden om na te gaan of een plan-m.e.r is vereist en zo ja over de wijze waarop dit dan met het besluit-m.e.r. kan worden uitgevoerd. De Commissie adviseert besluit- m.e.r. en plan- m.e.r. (indien aan de orde) zo mogelijk met elkaar te combineren, aangezien de inhoudelijke vereisten vrijwel gelijk zijn.

Ga in het MER nader in op de keuze om plan m.e.r. en besluit m.e.r. al dan niet te combineren.

4. **VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN**

4.1 Inleiding

In de Startnotitie wordt in hoofdstuk 6 een beschrijving gegeven van de voornemens.

De voorkeursalternatieven en de andere alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Onderbouw in het MER de voorgenomen uitbreiding en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

Een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen zijn, moet onderdeel vormen van de beschrijving.

4.2 Voornemens

De Commissie vraagt om in het MER een eenduidige beschrijving van elk van de twee voornemens op te nemen met daarbij in ieder geval aandacht voor:

De stallen voor beide voornemens

- het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van de inrichting inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen, rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en het gekozen voersysteem;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en, ingeval van de toepassing van luchtwassers, ook de dimensionering van het luchtwassersysteem in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en -nadelen van het toe te passen systeem aan;
- een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden;
- de wijze van voederen van de dieren (droogvoer of brij) en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- de hoeveelheid bijproducten en soort bijproducten die worden opgeslagen binnen de inrichting. Bepaal tevens de jaarlijkse doorzet van deze producten.
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee gerekend wordt voor de emissiepunten van de stallen. Geef aan hoe deze snelheden gerealiseerd zullen worden.

Mestbe- en/of -verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

- wat de technische uitvoering van de onderdelen van de mestbe- en -verwerkingsinstallatie, de locatie en omvang van die installatie is;
- het type vergistinginstallatie, de locatie en omvang van die installatie, het te realiseren vergistingsproces³ en indien van toepassing de toe te voegen (co-)producten. Van co-producten dient ook de wijze van opslag met de bijbehorende opslagcapaciteit en de jaarlijkse doorzet te worden aangegeven. Beschrijf tevens wat de technische uitvoering van de installatie is;
- de wijze en capaciteit van de mestverwerking;
- de wijze van opslag en de opslagcapaciteit van de grondstoffen voor de mestvergisting;
- de hoeveelheden te verwerken mest en hun herkomst;
- de hoeveelheden toe te voegen stoffen (mest en co-producten), hun herkomst en de eventueel noodzakelijke voorbewerking;
- de hoeveelheden restproducten van de verwerkte mest (mogelijk digestaat) en hun bestemming.

In het MER dient een overzicht opgenomen te worden van de beoogde fasering en planning.

4.3 Referentiesituatie

De milieueffecten van elk van de voornemens moeten vergeleken worden met de huidige milieubelasting op de projectlocaties. In de Startnotitie wordt voor bedrijf 1 gelegen aan de Bladelsedijk 8 uitgegaan van de laatst verleende vergunning van 14 maart 2000 voor het houden van 110 vleesstieren, 20.000

³ Hierbij dient in ieder geval betrokken te worden: de wijze van opslag en de opslagcapaciteit van de grondstoffen voor de mestvergisting, de hoeveelheden te verwerken mest en hun herkomst, de hoeveelheden toe te voegen stoffen (mest en co-producten), hun herkomst en de eventueel noodzakelijke voorbewerking en de hoeveelheden restproducten van het verwerkte digestaat en hun bestemming.

vleeskuikens en 800 vleesvarkens. De referentiesituatie voor bedrijf 1 is het huidige gebruik op de locatie.

Bedrijf 2, geplande ligging aan De Hoef ongenummerd, is een nieuwvestiging. De referentiesituatie voor bedrijf 2 is het huidige gebruik zijnde bouwland. Er staat nu nog geen veehouderijbedrijf op deze locatie, waardoor vrijwel iedere ingreep een verslechtering van de plaatselijke milieusituatie zal betekenen. Daarom is het van groot belang om in de beschrijving van de voorgenomen activiteiten expliciet te maken wat de initiatiefnemer aan maatregelen treft om de milieueffecten te minimaliseren.

4.4 Alternatieven

De startnotitie beschrijft de voornemens. Een toegevoegde waarde van een MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van de voorkeursalternatieven ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) (en eventuele andere alternatieven) en een referentiesituatie.

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteiten en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid. Per alternatief dient per voornemen aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁴ worden toegepast. Hierbij dienen alle BBT-maatregelen uit de van toepassing zijnde BBT-documenten conform de Regeling aanwijzing BBT-documenten te worden beschouwd.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, adviseert de Commissie inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

4.5 Meest milieuvriendelijk alternatieven (MMA)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit per voornemen. Het MMA moet uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Dit kan verder gaan dan de inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemers liggen. Bij de ontwikkeling van het MMA adviseert de Commissie om in ieder geval aandacht te besteden aan maximale reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van fijn stof, door de volgende maatregelen af te wegen:

---

⁴ Op basis van de Engelse term wordt ook wel gesproken van het BAT-vereiste ('best available techniques'). Dit begrip is opgenomen in Wm artikel 8.11 lid 3. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527).

- toepassing van een (combinatie)luchtwasser waarin ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kunnen worden verwijderd;
- zodanige plaatsing van emissiepunten, zowel in het verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is;
- een emissiearm huisvestingssysteem, in combinatie met een luchtwasser;
- en voor voornemen 1: mestbe- en -verwerking in combinatie met warmte-terugwinning en energiewinning.

Betrek in de uitwerking van het MMA ook het aspect dierenwelzijn.

De Commissie adviseert om het MMA duidelijk te omschrijven en keuzes die hebben geleid tot het MMA in het MER te onderbouwen.

In de referentiesituatie is sprake van een overbelasting van ammoniak op de voor verzuring gevoelige natuur. Betrek bij de keuze van het MMA hoe kan worden bijgedragen aan de vermindering van deze overbelaste situatie.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemene opmerkingen

Beschrijf in het MER de milieueffecten van de referentiesituatie, het MMA, het VKA en mogelijke andere alternatieven van:

- bedrijf nr. 1 gelegen aan de Bladelsedijk 8 afzonderlijk van het nieuw op te richten bedrijf nr. 2 gelegen aan De Hoef ongenummerd.
- bedrijf nr. 2 gelegen aan De Hoef ongenummerd afzonderlijk van het nieuw op te richten bedrijf nr. 1 gelegen aan de Bladelsedijk 8.

Beschrijf bovendien in het MER de cumulatieve effecten van elke bedrijf afzonderlijk alsmede van de beide bedrijven tezamen.

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte en mitigerende maatregelen⁵;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur⁶;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief het effect aan op ammoniak, geur, fijn stof en geluid. Voor de overige punten kan volstaan worden met een kwalitatieve beschrijving van de effecten.

⁵ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemisatie door inpandig laden en lossen.

⁶ Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van ammoniak.

5.2

Ammoniak

In het MER moet aangegeven worden waar de voor verzuring gevoelige gebieden⁷ liggen, wat de afstand tot het bedrijf is, of hier sprake is van nadelige gevolgen van de voornemens en in het bijzonder of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Ga daarbij in het bijzonder in op de Natura 2000-gebiedengebieden De Grootte Beerze en de Neterselse Heide. Geef in het MER aan of de alternatieven significante effecten hebben op de instandhoudingdoelen van de natuurdoeltypen van de beschermde natuurgebieden, en zo ja: welke. Beschrijf daartoe in het MER:

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de gegevens van het RIVM en - indien beschikbaar - de gegevens van de provincie Noord-Brabant;
- de autonome ontwikkeling van de ammoniakemissie en toekomstige ammoniakemissie van de bedrijven bij de verschillende alternatieven;
- de instandhoudingdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de Natura 2000-gebieden alsmede de beoogde natuurdoeltypen en kritische depositiewaarden van de overige natuurgebieden;
- de door de bedrijven veroorzaakte ammoniakdepositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Maak hierbij gebruik van het verspreidingsmodel AAgro-stacks, welke specifiek is ontwikkeld voor de imissie van ammoniak.

5.3

Geurhinder

In de nabijheid van de beoogde bedrijven zijn rondom enkele geurgevoelige objecten gelegen.

Stallen

Beschrijf in het MER de geurbelasting van de gevoelige objecten in odour units. Doe dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden op basis van artikel 3 Wgv. Indien de betreffende gemeente bij gemeentelijk verordening volgens artikel 6 Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader. Hierbij moet ook worden ingegaan op:

- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen;
- ga in op hoeveelheid en op de keuze van het soort voer (zoals natte of droge bijproducten) en de gevolgen hiervan;
- geef daarnaast inzicht in de geurbeleving op en in de directe nabijheid van de inrichting door middel van een omgevingstoets op basis van een verspreidingsmodel (V-Stacks gebied).

Volgens de Wet geurhinder en veehouderij is een omgevingstoets niet nodig naast de individuele geurbeoordeling van een milieuvergunningaanvraag. Gezien de omvang van het initiatief is het wenselijk een omgevingstoets uit te voeren. Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhin-

---

⁷ Hieronder verstaan we de kwetsbare gebieden uit de Wav, als ook de voor verzuring gevoelige gebieden die niet onder de Wav vallen.

der⁸ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is.

Mestbe- en/of -verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

Breng de gevolgen van de mestbe- en -verwerking in beeld. Maak bij het bepalen van de geurcontouren gebruik van het Nieuw Nationaal Model (NNM); Bovendien geeft inzicht in het effect van de opeenstapeling veroorzaakt door de inrichting van bedrijf 1 en de mestbe- en -verwerking tezamen.

5.4 Luchtkwaliteit

5.4.1 Fijn stof

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze:

- de achtergrondconcentratie in de directe omgeving van het bedrijf⁹;
- de grootte en verandering van de stofemissies door het initiatief, inclusief verkeersbewegingen;
- de bijdrage van de stofemissies aan de fijn stof (PM₁₀) concentraties in de lucht in de omgeving van het bedrijf, inclusief benodigde mitigerende maatregelen, beginnende op de grens van de inrichting;
- de toetsing van de fijn stofconcentraties (PM₁₀) aan Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen)¹⁰.

Indien hieruit met zekerheid blijkt dat er geen overschrijding van de normen uit de Wet milieubeheer op zal treden, is hiermee voldoende informatie voor het MER geleverd. Indien er twijfel mogelijk is over de vraag of de normen worden overschreden, is een modelberekening nodig voor de toetsing aan de Wet milieubeheer. Deze berekeningen moeten worden uitgevoerd conform de Ministeriële regeling Beoordeling luchtkwaliteit 2007 van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Beschrijf voor de modellering voor zowel de voorgenomen activiteiten als de alternatieven:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen.

Aannemelijk moet worden gemaakt dat elk van de voornemens realiseerbaar is binnen de eisen van Titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

5.4.2 Mestbe- en/of -verwerkingsinstallatie voor voornemen 1

Geef voor de mestbe- en/of -verwerkingsinstallatie binnen de inrichting aan de Bladelsedijk 8 in het MER kwantitatief de uitstoot van de technieken die gebruikt wordt aan. Ga daarbij in op de stoffen zoals genoemd in het NeR en Titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

⁸ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, werkt met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

⁹ De Commissie adviseert om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

¹⁰ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof (PM₁₀) met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

5.5 Overige aspecten

5.5.1 Geluid

Breng in het MER de geluidseffecten van de voornemens in beeld, en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemissies voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor:
  - een representatieve bedrijfssituatie inclusief verpompen van mest en de geluidsproductie van de voerinstallaties, mestbe- en/of -verwerkingsinstallatie en ventilatoren;
  - een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
  - incidentele bedrijfssituaties. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen doen;
- de mate waarin geluidsemissies hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen.

Beschrijf in het MER tevens welke transporten worden verwacht. Maak daarin onderscheid tussen de reguliere bedrijfsvoering en de transportbewegingen tijdens piekmomenten door bijvoorbeeld seizoensdrukke. Ga in op de geluidseffecten van de voornemens door de extra verkeersbewegingen die ze met zich meebrengen. Kijk hierbij in het bijzonder naar het effect van deze verkeersbewegingen (bijvoorbeeld remmend en optrekkend vrachtverkeer). Maak daarbij de aan- en afvoer van en naar de inrichtingen kwantitatief inzichtelijk

5.5.2 Klimaat en Energie

Geef in het MER de energiehuishouding voor het de voorgenomen activiteiten en de alternatieven en het MMA in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht. Overweeg de mogelijkheid om in het MER aan te geven in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-neutraal bouwen en de wijze en duur van de mestopslag, aangezien deze veel uitstoot van CO₂ en CH₄ kunnen veroorzaken. Besteed ook aandacht aan de bouwwijze en het materiaalgebruik.

Geef aan welke energiebesparing wordt verwacht door de mestbe- en -verwerkingsinstallatie en waarvoor deze vrijkomende energie benut wordt (massa/energiebalans).

5.5.3 Veiligheid

Ga in de beschrijving van de veiligheid in op de opslag en verwerking van zuur, waarbij de speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de chemische of combinatieluchtwassers worden besproken.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Geef aan welke veiligheidsmaatregelen getroffen worden om explosiegevaar te voorkomen als gevolg van de mestbe- en -verwerking en de daaruit voortvloeiende opslag van de tussen- en/of eindproducten. Betrek daarbij de daartoe in

stand te houden veiligheidsafstanden en de fakkel (inclusief de daartoe vereiste zonering).

5.5.4 **Veewetziekten**

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen de bedrijven dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook in relatie tot de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

5.5.5 **Water**

Breng de effecten van de voornemens op het watersysteem via een watertoets in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
- de waterhuishouding van het hele plangebied (hemelwatersysteem);
- de maatregelen om te waarborgen dat de waterstromen die in het milieu/water terecht komen schoon blijven;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers¹¹;
- de bronnering tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties met betrekking tot de waterhuishouding in beeld.

Geef in dit verband ook aan hoe en hoeveel water via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor water onttrekking. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater worden opgeslagen en afgevoerd.

5.5.6 **Natuur**

In paragraaf 5.1 en 5.2 wordt reeds naar informatie gevraagd met betrekking tot natuur. Met name de informatie in paragraaf 5.2 dient ook gebruikt te worden bij de afweging die in deze subparagraaf wordt gevraagd.

Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van elk van de voornemens op de beschermde Natuur 2000 gebieden, zoals De Groote Beerze en de Neterselse Heide alsmede de EHS. De bedrijven kunnen invloed hebben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan, evenals de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen dan wel ontwikkelingsdoelstellingen. Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op het Natura 2000-gebieden mogelijk zijn, dan is voor één of beide voornemens ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving¹².

Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteiten zullen leiden tot in de Ffw genoemde

¹¹ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfiltreerd in de bodem te bewerkstelligen.

¹² Van Dobben & Van Hinsberg (2008), Overzicht van kritische stikstofdeposities voor habitattypen en Natura 2000-gebieden. De auteurs van dit rapport stellen: "Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het aldaar voorkomende of gewenste habitatype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve effecten (dat wil zeggen: het niet halen van het instandhoudingsdoel)".

verboden gedragingen. In het MER kan daartoe worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen.

De Commissie geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

Om te bepalen of een ontheffing voor één of beide voornemens in het kader van de Flora- en faunawet nodig is dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Afhankelijk van de conclusie is er mogelijk een ontheffingsverzoek op grond van artikel 75 Ffw noodzakelijk.

5.5.7 Landschap en Cultuurhistorie

Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Geef in het MER aan hoe beide inrichtingen optimaal landschappelijk kunnen worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie inclusief landschapsplan van de toekomstige bedrijven op te nemen.

6. VORM EN PRESENTATIE

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden en eenduidig is te herleiden tot elk van de beide voornemens. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteiten en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

7.

OVERIGE PUNTEN

Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek gegeven wordt, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Leemten in kennis en samenvatting

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Van der Sande Projectontwikkeling BV

Bevoegd gezag: het college van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Brabant

Besluit: op grond van Wet milieubeheer en wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: een bestaande inrichting uitbreiden en het oprichten van een nieuw bedrijf met daarbij de bouw van een mestverwerkingsinstallatie

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. De lijst met inspraakreacties en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Dagbladpers d.d. 11 januari 2008

advies aanvraag: 7 januari 2008

ter inzage legging: 14 januari tot en met 25 februari 2008

richtlijnenadvies: 12 maart 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. H.J.M. Hendriks (tevens ook werkgroepsecretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

ing. M. Pijnenburg

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Gemeente Arendonk, provincie Antwerpen
2. Gemeente Reusel-De Mierden, Reusel

Advies voor richtlijnen voor het MER Vestiging twee varkenshouderijen met mestverwerkingsinstallatie door Van der Sande Projectontwikkeling BV

Van De Sande Projectontwikkeling B.V. is voornemens haar bedrijf aan de Bladelsedijk 8 te Hulsel geheel nieuw op te zetten en uit te breiden met een mestbe- en -verwerkingsinstallatie. Op het huidige bedrijf rust een milieuvergunning. In de nieuwe situatie worden alle bestaande stallen gesloopt en worden aan de aan de Bladelsedijk zes nieuwe stallen gebouwd en er wordt een mestverwerkingsinstallatie opgericht. Aan de locatie De Hoef worden nieuwe stallen gebouwd. Hiervoor wordt bij het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvragen van deze vergunningen wordt de procedure van milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2373-1

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
info@brabant.nl
www.brabant.nl